

Akademie výtvarných umění v Praze  
Studijní program Výtvarná umění  
Ateliér Malby III/škola Josefa Bolf a Jakuba Hoška

DIPLOMOVÁ PRÁCE  
**RRR**

Vypracoval/a: **BcA. Markéta Soukupová**  
Vedoucí diplomové práce: **MgA. Josef Bolf, MgA. Jakub Hošek**  
Konzultantka teoretické části: **Mgr. Vjera Borozan, Ph.D.**

Oponentka diplomové práce: **MgA. Zuzana Žabková**

Díky:  
**Alex, Vojtovi, Adrianovi, Zuzaně, Zuzce, Lukášovi, Magdě Vovsové a Vlad'ce  
Šturmové**

Akademický rok 2020/2021

## Úvod - o diplomce, tématech

Ve své diplomové práci se zabývám tématem práce. Je to pro mě téma osobní, jelikož stejně jako většina lidí v produktivním věku i já musím chodit do práce a generovat zisk. Není to moje záliba. Mnohem raději pracuji bez nároku na honorář, ale zároveň si uvědomuji, že penězi musím platit. Téma práce je stále aktuální a i díky krizi, kterou vygradoval covid, se stalo ještě důležitějším. Spousta lidí o svou práci přišla, spousta lidí se ještě více zadlužila a ceny nemovitostí rapidně vzrostly. Právě vztah práce a peněz je pro mě stěžejní.

Důležitá je pro mě v diplomové práci část praktická, ale neméně i teoretická, která je volnou sondou do dané tematiky a nastíněním neviditelných problémů. V textech pracuji s vlastními zkušenostmi a beletristickým vyprávěním spíše než s teoretickým textem.

V současnou chvíli se práci a její nejtěžší podobě začala věnovat pozornost v médiích třeba díky Matěji Stropnickému<sup>1</sup>, který chodí na kontroly s ministerstvem práce. Což může vypadat jako poněkud populistický krok, vzhledem k blížícím se volbám, ale i tak je důležité to, aby práce a její podmínky začaly být politickým tématem.

Téma práce je aktuální a důležité i v současném umění, přičemž se řeší nejen práce obecně, ale i umělecká práce a její ohodnocení<sup>2</sup>. Mezi kurátory, kteří se tématu soustavně věnují patří např. Tereza Stejskalová. Práce je tématem i mezi mnohými umělci, na české scéně se jí věnuje třeba Jirka Skála, který řeší i hranice práce a volného času. Dalším ke komu by se má práce dala vztáhnout je Jan Harant, který zpracoval do knihy svoje zážitky z práce v Bauhausu.

Diplomka sestává z maleb, kreseb, tří knížek (vytištěných s Vojtou Hrubantem), videohry (ve spolupráci s Alex Petrovou) a z instalace dvoupatra, které jsme zrekonstruovali s Adrianem Altmanem.

Vzhledem k tomu, že vycházím z vlastních zkušeností, většina věcí obsahuje povolání, která jsem zastávala nebo mi jsou blízká. Pracuji obyčejným zobrazivým způsobem, nesnažím se přikrášlovat realitu, ale pořád se držím ve stylizované ilustrativní kresbě. Obrazy jsou nábojově někde mezi socialistickým realismem a internetovým memem posledních let.

Dva důležité principy / přístupy v mojí práci jsou:

Rukodělnost - DIY, umět si poradit, domácí výroba, porozumět postupům

Civilnost - pro všechny, neelitářství, dostupnost

Diplomka jak je teď a jak vypadá, pro mě není nějakým výsledným dílem, kterým ukončuji kapitolu svého života. Práce a každodenní život jsou pro mě důležitá témata, která je třeba neustále připomínat. Do budoucna předpokládám, že zpracuji více povolání do brožur.

---

<sup>1</sup> viz rozhovor s Matějem Stropnickým

<https://radiozurnal.rozhlas.cz/zucastnim-se-i-dalsich-inspekci-prace-prekvapilo-me-ze-je-povazovano-za-zlocin-8542310>

<sup>2</sup> viz článek Avatary práce: Ivana Rumanová, <https://artalk.cz/2018/03/29/avatary-prace/>

### **Zamýšlená praktická část diplomové práce**

Podle představy o původně zamýšlené práci byl vytvořen název. Ten byl v trochu jiné podobě zahlédnut na poutači na zahradnickou firmu. Název diplomce zůstal a stále je platným, ale struktura se rozpadla. Původní záměr byl vytvořit tři různá prostředí, která by byla spojená konkrétními slovy z názvu.

Realizace – místo práce, kancelářská buňka, kancelářské stoly, monitory křížem proti sobě, led zářivky s nepříjemným bílým světlem. Na monitorech běží hra, ve které jste uklízečka, ta uklízí a jak její čas teče, hodinová mzda se krátí.

Restrukturalizace - Čas na boj a změnu, místo oddělené závěsem, zdánlivě připomínající volební kabinu, pultík na kterém leží stoh papírů, evokuje volební lístky, místo toho je to formulář žádosti o finanční podporu, smyšlený, o to detailnější, vedle leží kniha s vysvětlivkami. Skoro celá prázdná, ale o to tlustší a méně přehledná pro nalezení odpovědí na otázky, kterým v dotazníku nelze rozumět. Kritika složitosti aparátu získávání podpory.

Relaxace – domácí prostředí, televize, měkký sezení. Na televizi běží video – animace, několik skečů, co jsou z různých fází dne z pohledů různých skupin lidí (ti jsou ovšem uniformně oděni ve fialových mikínách a šedých kalhotách). Fungují v časové ose jednoho dne. Na polici leží knihy.

Diplomka se během roku proměňovala, jak v návaznosti na možnosti instalace, tak z důvodu odklonění se od potřeby mít všechno dopředu ujasněný.

### **Realizovaná praktická část práce**

Z původního záměru tak zbyla členitost prostředí, ta by se ale narozdíl od původní verze měla protínat a ne být tak hrubě odlišná. Odlišnost prostředí se stírá a vzniká prostředí autentické, které sice odkazuje na původní místa, ale nesnaží se je scénicky napodobit.

V průběhu roku začaly navíc věci vznikat organičtěji, začala jsem víc malovat a kreslit a bylo důležité hlavně něco dělat.

Ve finální instalaci nakonec budou obrazy a kresby, hra a brožury.

Obrazy a kresby jsou zobrazením běžných výjevů, většinou s pracujícími lidmi. Ty jsou občas groteskní, někde mezi strnulostí socialistického realismu a kresleným vtípem.

Dost popisnou částí diplomky jsou 3 brožury – Okolo zahrad, Potisky a Uklízení. Ty jsou obrazovými mikroencyklopediemi daných nekvalifikovaných pracovních pozic. Ilustrují úkony, které pracovník musí během směny udělat a objasňují některé postupy. Všechny vychází z osobní zkušenosti s těmito pracemi. V budoucnu bych v této edici ráda pokračovala a snažila se víc pracovat s výpověďmi dalších lidí co různé práce zastávali.

Poslední částí pak bude počítačová hra o uklízení, která byla v plánu od začátku.

Instalace bude v dvoupatrové konstrukci, která je pro instalaci a dále pro chod ateliéru rekonstruována. (Ateliér jsme se rozhodli zvelebit s Adrianem, přičemž jsme mysleli i na budoucnost jeho užívání.) Jednotlivé objekty budou instalovány tedy ve třech úrovních, tudíž divák do instalace bude muset vstoupit a trochu se i namáhat, aby si celou instalaci prošel.

### **Principy DIY a potřeba spolupráce**

Celá diplomka je realizovaná na bázi vzájemné spolupráce. Je pro mě důležité dělat věci s někým. Kromě obrazů a kreseb jsou tak všechny věci výsledkem spolupráce. Hra vzniká jako společná práce s Alex Petrovou pod labellem Pink Flamingos.

Knížky jsou vytisknuté s Vojtou Hrubantem a s vazbou mi pomohla Vladka Šturmová.

Rekonstrukce patra ve kterém se nachází instalace, je společný projekt s Adrianem Altmanem.

Společná práce je radostnější, méně tíživá a navíc vzniká nadhled v mnohosti názorů.

Důležitá je pro mě i rukodělnost, tedy potřeba všechno si zkusit udělat sama a nemuset se spoléhat na externí pomoc. S tím souvisí i otázka přiznání autorství všem co se nějakým způsobem na věcech podíleli.

Aby se dalo porozumět mojí optice, je potřeba popsat, odkud jsem a jaké bylo moje rodinné zázemí. Věty v uvozovkách a závorkách jsou citace mých rodičů. Osobní historie je úvodem pozdějších částí, které jsou silně autorské a zabarvené.

### **Osobní historie**

Je mi 28 let. 9 let studuji vysokou školu. Jsem člověk, co se narodil v Praze, moje rodina je taktéž ryze česká. Jsem z dobré rodiny - což ve zkratce znamená, že otec se považuje za pozůstatek pražské smetánky socialistické éry československa ("Vždyť já jsem srdcem přece taky komunista, ale to co tady ti Piráti předváděj") a moje matka pochází z rodiny kde byli historicky všichni vysokoškolsky vzdělaní několik pokolení zpět ("Komunisty rodiče nevolili, takže se mě ve třídě učitelka každý týden ptala, jestli už si to rodiče rozmysleli"). Otec z této zašlé rodinné slávy stále pasivně profituje, jelikož nabyt nemovitého majetku v pozůstalosti. Matka je na tom o něco hůře, pracuje ve státní sféře a její plat je spíše průměrný, přestože na vykonávání její profese je třeba vysoké školy. Zároveň je žena, a i když v její rodině byly v majetku tři byty (lokace Ostrava), ani jeden se jí nepřiblížil, jelikož má dva bratry.

Oba rodiče jsou vzdělaní. Rodiče mě podporovali ve studiu - tím myslím v tom smysluplném ("Přece nechceš dělat uklízečku"). Odmaturovat na gymnázium ("Nepudeš na žádnéj učňák, nejsi přece dementní!") \* učňák = jakákoliv střední škola co není všeobecné gymnázium) a ideálně se dostat na nějaký profitující vysokoškolský obor. (lékař, právník, vědec) Otec přitom vysokou školu kvůli stresu a úzkosti nikdy nedokončil. ("Ty do toho nevidíš, musel jsem vás živit, děda byl nemocnej a narodila ses ty.") Já si však žádnou ze škol co by byla k "něčemu" nevybrala, což byl protest, potřeba, ale i pud sebezáchovy. Šla jsem na kresbu do Ostravy a na rok jsem bydlela s babičkou a dědou. Byla to pohodlná změna, dostávala jsem několik teplých jídel denně a nemusela řešit nic, to všechno za to, že jsem byla ohleduplná a babička o mne nemusela mít strach. Po roce jsem však odešla na stáž do Brna a bezstarostnost skončila. ("Je tvoje volba, že jsi v Brně, klidně si mohla bejt v Praze, máš tu pokoj.") Přišel tak trochu boj o život a vstup na trh práce (práci jsem poprvé v životě potřebovala, abych mohla jíst a platit nájem). Chodila jsem na FaVU, platila nájem 2600 za ateliér na dolním nádraží, uklízela v hostelu na Flédě a točila pivo alkopankáčům v hospodě Na sedmém schodu.

Otecrazil pravidla jako Každý svého štěstí strůjce, jaký si to uděláš takový to máš nebo větší lopaty (moc se řešíš, asi nemáš co na práci, koukej víc makat).

Od té doby průběžně pracuji, na různých pozicích, za různý peníze, ilegálně, legálně - jak co vyjde.

Několik krátkých autorských glosovitých textů pojednává o podmínkách pro život, o práci, pauzách a v návaznosti i o penězích. Tyto texty považuji za volnou interpretaci problémů a nesnaží se být teoretickými, spíše dokreslují pozadí mé praktické části.

### **Každý svého štěstí strůjce, předurčenost a nemožnost vymanění**

Každý svého štěstí strůjce je české přísloví, které se objevuje v různých obměnách napříč civilizacemi. Jeho poselství tkví v tom, že člověk má to, o co se zaslouží. O nic méně, o nic více. Takže pokud hodně pracujeme, tak se máme dobře a žijeme v hojnosti. Protože si můžeme dělat co chceme. Pokud si možnosti nijak nerozšíříme, nemůžeme si stěžovat na to, že se nemáme dobře, a že peněz máme málo.

Mezi bohatými je pak heslo ještě důraznější a tvrdí, že pokud budeme tvrdě makat, budeme se mít pohádkově. A co lidé? Lidé věří. Lidé věří, protože se chtějí mít dobře. Chtějí mít dost peněz proto, aby je mohli utrácet v míře, která znamená hojnost. Peníze znamenají štěstí. Peníze znamenají práci. Práce znamená čas. Čas znamená život. Život znamená to jediné co člověk má. Takže si ho chce užít. A na to je třeba peněz.

Na tomhle mýtu potom staví i nejmladší generace influencerů, kteří to samé v pozměněné verzi tvrdí svým odběratelům - často dětem. V jejich případě je to ale spíš nadstavbová marketingová strategie, kdy nastíní motivační řečí možnosti toho, jak na sobě víc pracovat a získat více sledujících a na konci videa sdělí, že pokud se chceš dozvědět další metody toho jak na sobě makat, měl by sis koupit kurz, ve kterém ti doporučí nejlepší finty.

Většina lidí, jak těch dospělých, co se můžou řídit oligarchy jako je Babiš či Trump, nebo dětí, které dají na úspěšné dospěláky jako je Jake Paul, se nikdy odnikud nevyhrabe a miliony nezíská. A není to tím, že by málo pracovali. Většina lidí žijících v dnešní společnosti pracuje až dost.

Existují predispozice pro to, jestli člověk má šanci uspět. Jedním z nich je rodinné zázemí nebo třeba lokalita, ze které pochází. Ne každá rodina je schopná podporovat všechny své děti tak, aby pro ně bylo možné i jen dokončit střední školu.

Ve chvíli kdy je doma klid, mám svůj vlastní pokoj a v zimě topí topení, je život samozřejmě snazší, než když se mačkám v 1+kk s několika sourozenci, rodiči i prarodiči a v zimě táhne od podlahy. Úkoly pak asi nebudou na prvním místě žebříčku toho, co je třeba řešit. Startovní pozice je důležitá. Existují výjimky, které boří bariéry toho co lze dokázat, ale výjimky nejsou to, co by mělo být bernou mincí.

Také nelze po všech chtít ať mají vysoké sebevědomí a velké sny.

Falešné naděje tak důkladně proklamované nejbohatšími lidmi planety jen pomáhají vytvářet stereotyp toho, že člověk, který se má špatně, si za to může sám a měl by se více snažit. Nenabízí přitom žádnou alternativu.

Problematické je i to, že aby člověk vydělával příjemné sumy peněz, musí se často vzdát svých idejí a věnovat se jinému oboru než by chtěl. Peníze se totiž skoro nikde neprotáčí.

Jak je ale možné dělat věci, ve kterých nenacházíme smysl a naplnění? Asi je třeba být hráč a brát vydělávání peněz jako sbírání pokémonů. Pokud to tak člověk nemá, je na něj pohlíženo skrz prsty a neustále je podrobován výslechům na téma, proč nerozjedeš nějaký byznys a proč si nenajdeš nějakou líp placenou práci. Ale o to by nemělo jít. Všechna práce by měla být patřičně ohodnocena a člověk by neměl být nucen měnit své povolání z důvodu finanční tísně.

## **Zadluženost a nekonečně mnoho práce zadarmo**

V posledních deseti letech se objevuje víc a víc videí, ve kterých se youtubeři vydávají na místa jako jsou romské nebo bezdomovecké osady, případně jiné sociálně vyloučené lokality. Ty v reportáži zachycují rádobu objektivní kamerou. Často však je pohled na věc jasně deklarován poznámkami, dotazy nebo úsměšky, které natáčející artikuluje.

Jedním z nich je video, které visí na youtube. To video je reportáží českého youtubera, který točí v Praze na Hlavním nádraží. Youtuber v tomto místě praktikuje turistiku za chudobou a během procházky vyzpovídává jednoho z bezdomovců (s kterým je nejspíš předem domluvený). Daný bezdomovec je z průvodcovské služby Pragulic, takže je sdílný.

*Jak jsi se dostal na ulici ty?*

*No to víš, zdrhnul jsem z domova, měl jsem blbýho přítele a pak přišly nějaký dluhy. A to je pak jednoduchý. Když nemáš peníze a dostaneš pokutu, tak jí nezaplatíš. Když jí nezaplatíš, připočítá se k tomu penále za čas, kterej to neplatíš a ta suma roste. No ale ty to furt nezaplatíš, protože prostě nemáš z čeho. A pak přijdou další pokuty. Nejčastěj je to za MHD, jezdíš v zimě, protože je tam teplo a za zdrávko, to musíš platit furt. Ale tady ho nikdo neplatí. Kde bys na to bral. No a po těch pokutách přijdou exekuce. Takže se můžeš snažit, ale po těch exekucích už nic nezmákneš. Takže vlastně беру brigády. Peníze na ruku.*

*A proč si nenajdeš nějaký stálý zaměstnání aby ses z tý ulice dostal?*

*Nojo, jenže to víš no, ono, když máš exekuce, tak sice můžeš pracovat, ale vono ti pak prostě odchází třeba 60% platu přímo exekutorům. Takže ti vlastně nic nezbyde. A vzhledem k tomu, kolik toho dlužím, bych to splácel celej život a stejně to nikdy nesplatil.*

A proč potom pracovat? Nebo aspoň legálně? Nejde pracovat za 16 000 hrubýho s tím, že většina platu je navždycky ztracena. Není divu, že většina lidí pak hledá alternativy, práci za hotovost bez jakýchkoliv jistot. Ta nezaručuje bezpečí ani zaměstnavateli ani zaměstnanému, ale zároveň oběma ušetří pár peněz z kapsy, které jsou stěžejní. (A pak se mluví o okrádání státu)

## **Co oči nevidí<sup>3</sup>**

Jsme zvyklí na čistotu. Ta je v ulicích, v kancelářích, obchodech, u doktora, v restauraci, ve školách, v hotelu. Je to něco, co je automatické, noční ulice jsou jeden večer plné odpadků a dřív než se rozední, zmizí každé smetíčko. Není to tak, že bychom byli všichni náramně pořádní.

Brno – jednou jsem jela vlakem asi ve 4 hodiny ráno. Byla to sobota, pravděpodobně jsem chtěla něco stihnout, další spoj. Šla jsem na nádraží a hlavní ulice centra Brna byla ponořena ve zhruba deseticentimetrové vrstvě odpadků z pátečního večera. Nechápala jsem, jestli je to něco neobvyklého, ale věděla jsem, že nikdy přes den se s něčím takovým nepotkám.

Spousta lidí městských služeb v obskurní hodiny pracuje na veřejném pořádku, který je něčím samozřejmým. (pak není na místě kritika sociálně vyloučených lokalit, kde se město o pořádek nestará)

---

<sup>3</sup> Journal #100 - Françoise Vergès - Capitalocene, Waste, Race, and Gender, <https://www.e-flux.com/journal/100/269165/capitalocene-waste-race-and-gender/>

Ale nejsou to jen ulice, když uléháme do měkkého vypraného prostěradla v hotelu, neuvědomíme si, že někdo po nás uklidí naše prádlo nasáklé naším potem. Je to automatická služba, která se nikam nepíše.

Když jdeme ráno do kanceláře a koberec je pořád čistý, říkáme si, jak jsme to ale šikovný, že to tu je pořád tak pěkně čistý. Ale každý den přijde uklízečka a několik hodin kanceláře uklízí, aby vypadaly jako by je nikdo nepoužíval.

*“(je to všechno tak trochu přehnaný a zároveň hrozně nepravděpodobný, čistě proto, že ty uklízečky prostě často potkáváš, protože přijdou do kanceláře ve chvíli, kdy tam ještě jsi ty - to, že je třeba ignoruješ a předstíráš, že tam nejsou je věc jiná a jde o zneviditelnění z hlediska nějakého socrozdílu - ale to taky třeba tak nemusí být, může to být tak, že s tou uklízečkou zapřeš rozhovor už jen kvůli tomu, abys měl právě prodlouženou pauzičku. nehledě na to, že v kancelářích hodně pracují i ženy, tedy někdo, kdo pravidelně uklízí doma a tedy si je vědom toho, že někdo se o ten úklid musí postarat.)”<sup>4</sup>*

Stírání potu ve fitkách, mytí veřejných záchodků, vynášení odpadu, třídění vytříděného odpadu, sbírání nedopalků z chodníků, luxování psích exkrementů, mytí nádobí, čištění sedaček veřejné dopravy. Skoro všechny zmíněné práce vytvářející čistotu a jsou neviditelné. Provozované mimo zraky běžných uživatelů těchto služeb.

### **Proč 8 z 10 dělníků kouří aneb 42 stupňů na silnici**

Na to je jednoduchá odpověď - Nikdo není fyzicky schopný kopat jámu 8 hodin v kuse v 42 stupňových vedrech. Takže jakékoliv zarážení se nad (ne)pracovitostí dělníků je naprosto nevhodné. (Možná by se jich dalo ptát proč kouří, když si tím ničí zdraví.)

Každý z lidí co nenosí montérky a má tendenci komentovat cizí práci, by se měl na chvíli zastavit a zkusit třeba jen stát. A zkusit jak dlouho vydrží na místě na slunci stát. A tělo bolí a svaly pálejí. A slunce žhne. A kůže černá. No a teď ještě zvedat krumpáč a odlamovat ztvrdlou zeminu. (po kousíčkách, centimetr po centimetru)

### **Pauza od práce aneb co práce už není**

V práci většina lidí stráví skoro celý den. Samotná práce, pokud člověk pracuje 8 hodin, by byla třetinou dne, jenže to je pouze čas, který je nutné strávit v práci. Není do toho započítána doprava, ani příprava svačiny. Což jsou úkony, které je třeba podstoupit aby byl člověk schopen práci vykonat.

Naopak když jsme v práci a čas nám odtikává, pak už je ve své podstatě jedno, jestli něco děláme nebo ne. Spousta zaměstnání je postavena na odbytu si času na určitém místě, aniž by bylo třeba něco reálně dělat. Některá zaměstnání jsou tak postavená a člověk může bezostyšně lenořit, číst, případně dělat cokoli jiného (kustodi, vrátní, security, šatnáři). Pak ale existují i povolání, kde není tak očividné, že pracovní vytížení není a tam pak člověk přemýšlí o tom jak se chovat, aby vypadal, že pracuje a byl schopen přečkat penzum nutného času, aniž by mohl beztrestně vykonávat vlastní činnosti. Přičemž když člověk nemá co dělat, čas teče nesmírně pomalu.

Pokud máte počítač s internetovým vyhledávačem, je snadné nebyť vidět a čas nechat plynout. Jen pozor na historii. Lokální Team views většinou sleduje IT oddělení a tak je dobré každý den před odchodem všechno promazat.

Pokud počítač nemáte, pracujete venku a zrovna není coby, je vhodné popocházet z místa na místo a tvářit se, že se zaujetím něco hledáte. Pohled je lepší u toho mít do země a na

---

<sup>4</sup> komentář v rámci dialogu od Z.K.

nikoho jiného z práce se moc nedívat. (Jsou tu i varianty pauz na jídlo, pití, cigaretu nebo toaletu)

Další možnou zábavou, může být pauza na vaření kafe nebo čaje a jeho pomalé pití, konzumovat nápoje je totiž většinou akceptovatelná forma trávení pracovního času.

Pokud nemáte žízeň ani počítač, je tu ještě kouření. Kouřit cigarety znamená krátit si pracovní dobu o zhruba 30-60 minut denně, pokud jste pravidelným kuřákem.

Kouření se však nevztahuje pouze na chvíle, kdy člověk nemá „do čeho píchnout“, ale i na chvíle, kdy je naopak unaven a potřebuje si dát od práce pauzu. Cigareta je povoleným uvolněním. V současné chvíli však bývá kouření často použito proti kuřákům, kdy jsou zaměstnávání přednostně lidé co nekouří. (Jelikož zaměstnavatele zajímá výkonnost a pokud nejedete na 100% měli byste přidat)

Všechny picí, kouřící a jídlivé pauzy jsou využívány jakožto uvolnění, jak od nudy, tak rutiny a práce. Všechno je vyčerpávající. Pauzy tak bývají formou relaxu a často i socializace. Kdy se v hovoru řeší aktuální témata, bulvár a hází se vtíp za vtípem. Kolektiv většinou tmelí pouze vykonávaná práce.

Spousta firem svým zaměstnancům strhává z odpracovaných hodin povinnou 30-ti minutovou pauzu na oběd. Je to čas, který můžete, ale nemusíte strávit tím, že budete konzumovat potraviny mezi čtyřhodinovými kusy pracovní doby.

*“(pokud nepracuješ na místě, kde se jede na směny a lidi se musí střídat tak, aby se to prostě točilo - takže někdy můžeš jít na pauzu už v půl desátý, což je třeba po dvou hodinách v práci, takže ti to ani nerozdělí ten den. Nebo na tebe někdy zapomenou nebo dovolí si ji vzít až později, takže přetrpíš třeba pět, šest hodin a pak ti zbejvají už jen dvě hodiny - tak to bylo hodně v Kauflandu, že se to nedělilo po čtyřech hodinách, psala o tom i S. Uhlová, když pracovala v Albertu)”<sup>5</sup>*

Těch třicet minut neznamena, že byste se mohli teleportovat domů nebo si je přesunout na konec směny a tím by se vám posunul odchod na dříve. Těch třicet minut se prostě strhne, protože se předpokládá, že každý člověk jí.

Korporátní časomíra – pokud odpracujete dobu do 6 hodin v kuse, obědová pauza se nestrhává. Pokud odpracujete 6 hodin a více, pauza se automaticky strhne v systému píchaček. (tzn., pracuji-li 7:15 počítá se mi odpracovaných 6:45)

## **7 dní v týdnu, tak plyne čas**

Týden má 7 dní, pokud chodíme do zaměstnání na plný úvazek, je jasně daná struktura toho jak týden probíhá.

V pondělí to začne. Člověk má energii, ale často se mu nechce. Přemluví se a jde. Stráví tam den, ten den je otravnější, a když skončí je unavenější, než kdy jindy. Doma si uvaří na druhý den a jde spát. V úterý se vzbudí, jde do práce s obědem co večer uvařil a celý den se nudí. Oběd sní během vyhledávání nejlevnějšího ubytování v Chorvatsku. Po práci jde nakoupit a uvařit, umejt se a spát. Možná přečte pár kapitol severské detektivky nebo se podívá na Zákon a pořádek. Usne sladce, protože zejtra je středa. Středa je den, kdy se vstává dobře, během oběda se totiž týden přehoupne do jeho veselejší části. V práci je typická nuda, ale s nádechem radosti. V poledne s úsměvem na tváři konzumuje oběd a těší se na odpoledne. Pracovní týden je za půlkou. To je výhra. Po práci čeká oddech, středa je den v týdnu, kdy se jde pít, posedět s přáteli nebo se třeba jen projet na kole. Hlavně si to užít a oslavit půlku tejdne za náma. Ve čtvrtek mírně bolí hlava s kocovinou nebo aspoň tělo

---

<sup>5</sup> komentář v rámci dialogu od Z.K.

od fyzické námahy. Oběd na dnešek nikdo neuvařil, protože na to nebyl čas, takže na oběd se jde do místní kantýny, kde za 120 člověk dostane svíčkovou jako ze základní školy. Což je ovšem pro dospělého člověka dostatečně uspokojivé. Ve čtvrtek v práci už je povoleno bavit se o víkendových plánech. Všichni si je zasdílejí. Nemáš svůj ještě vymyšlený? Pojď s náma na kolečkový brusle. Hlavně ten dnešek nějak doklepat. Večer se umýt, uvařit a jít brzo spát. Protože zejtra je pátek. V ten se ráno vstane, hodně se spěchá, aby člověk přišel co nejdřív a mohl taky co nejdřív odejít. Čas plyne ukrutně pomalu. Každých deset minut se člověk koukne na hodinky a zjistí, že těch deset minut byly ve skutečnosti minuty jen dvě. Oběd v krabici. Zhltne. Poslední čtyři hodiny ploužícího se času. O to více, že všichni mluví o víkendu. Kam, kdo, jak. Všichni chtějí svůj život stihnout za ty dva dny. Práce pořád nekončí, a když skončí, trocha volnosti. Nemusíš myslet na uvaření zejtřejšího oběda. Ale pak si uvědomíš, že i když není práce, jíst nejspíš chtít budeš.

Ty dva dny utečou. Stihla se tak třetina toho, co se plánovalo. A je neděle. Hodně pomalá teplá sprcha rozehřeje ztuhlý svaly a po přemístění do ložnice se tělo sesune do postele.

Těšíme se na další víkend.

(Každému ale plyne čas jinak, a ne každý pracuje ve všední dny, třeba barmani a hospodský, i lidi ve fabrikách, provozech co neznaj pauzu. Jen je jednoduché převést klasickej tejden v útrpnou rutinu)

### **Vsuvka o mlékařích od kunína**

Jednou když jsem jela stopem, nevím odkud a nevím kam, stopla jsem dva lidi. Byli to lidé ve středním věku, kolem čtyřicítky, řídili červené auto typu fabie a byla sobota dopoledne. Běžně přišlo na přetřes kam jedu, co dělám, co budu dělat tam kam jedu, atd. Potom jsem zjistila i to, že ti dva, jedou za rodiči té paní, že mají dva kocoury a byt na hypotéku v malém městě, kde žijí a pracují. Pracují v mlékárně Kunín a jedou třisměnný provoz. Pracují vlastně každý den, soboty neděle nevyjímaje, a tenhle víkend zrovna primově vyšel tak, že pánovi ráno v sobotu skončila noční a paní začíná až v neděli večer, takže stihnou zajet za rodinou na víkend(2 hodiny cesta autem). O vánocích se prý nepracuje jen 25. a 26., jinak je celá fabrika na nohou. Jejich kocour je bílý a kočka už nevím. Cestou co mě vezli zastavili u silnice na zmrzlinu a nedostatek času je netížil.

### **Jak si podat žádost o příspěvek na bydlení (a další nezbytnosti)**

Příspěvek na bydlení je jedna z možností jak nabýt peněz, když žádné nemáte. Nebo jich není dostatek. Jenže to má háčky. Aby člověk byl oprávněn brát příspěvek na bydlení, musí někde bydlet. A nejenže musí někde bydlet, ale jeho jméno musí figurovat na smlouvě. Příspěvek na bydlení může získat pouze ten, na kterého je veden nájem, či podnájem. Je možné být napsán jako spolubydlící, ale v tom případě je pak třeba, aby o příspěvek žádal opět ten, na koho je byt napsán.

Pokud člověk splňuje tento bod, je pak možné vzít si formulář Žádosti příspěvku na bydlení, Dokladu o výši nákladů na bydlení a Dokladu o výši měsíčního příjmu (pokud máme v bytě spolubydlící, je potřeba ještě Formulář se soupisem spolubydlících a Doklad o výši příjmu pro spolubydlící). Všechny formuláře se vyplní - jsou to obvykle oboustranně potištěné dvoustrany s mnoha kolonkami. Jméno, příjmení, narození, občanství, trvalé bydliště, firma, částka, razítko, prohlášení o tom co všechno berete a neberete a platíte a neplatíte. Po vyplnění těchto formulářů však nic nekončí!

U dokladu měsíčního příjmu je třeba nechat si sumy měsíčního příjmu potvrdit u firmy/firem, u kterých člověk daný měsíc pracoval, je třeba razítko a podpis. Razítko a podpis je třeba i u potvrzení nákladů za bydlení - stačí u služeb domu a nájmu. Pro potvrzení zaplacení plynu a elektřiny je třeba zajít na pobočku plynáren a elektrárny, od kterých energie bereme a vyžádat si potvrzení o výši nákladů za poslední kvartál. (Příspěvek na bydlení se totiž podává za čtvrtletí a vyplácí se měsíčně následující čtvrtletí).

Kromě potvrzení energií je ještě třeba zajít do banky a tam si nechat potvrdit odchozí platby spojené s bytem - tedy opět nájem, služby a energie.

Tyhle všechny papíry si vložíme do desek a ještě k nim přidáme nájemní smlouvu, smlouvu na nákup energií (plyn, elektřina) a případně i vyúčtování (podle toho jestli v daném čtvrtletí vyúčtování proběhlo). Pokud máme v deskách všechny tyto dokumenty a v peněženice občanský průkaz, mělo by to být dostačující a příspěvek na bydlení by nám měl být přiznán. Může se ovšem stát, že paní na okýnku bude zajímat, proč je váš příjem tak nízký a jak tedy platíte zdravotní pojištění - může pak požadovat třeba potvrzení o platbách zdravotního, přestože jí to nepřísluší.

Příspěvek se vyřizuje na úřadě práce. Vyřizují se tam také dávky v hmotné nouzi, mateřská, sociální dávky v nezaměstnanosti, ošetřovné, atp. Většina lidí co tam chodí, dávky potřebuje, často jde o seniory, kteří se v dokumentech neorientují a navštěvují úřad třeba půl roku, než se jim povede přinést vše potřebné. Časté jsou fronty. Na začátku kvartálu bývají fronty největší, protože si lidé chtějí dávky zařídit včas. Stejně nabitě to je i na jeho konci, kdy je poslední šance jak nepřijít o dávku za první měsíc v kvartálu, za který už se měly žádosti podávat.

Atmosféra bývá často napjatá a lidé co plní úlohu security, jsou sami důchodci pracujícími pod security agenturami, které si na nich krátí daně stejně jako na kustodech v NG.

*Dne 9.7. byla schválena novela o pomoci v hmotné nouzi, která pracuje s kreditovým systémem přestupků, která v podstatě ještě více znesnadňuje získávání finanční podpory u lidí kteří peníze nemají. Další návrh zlehčení podmínek pro odebírání dávek proběhl na začátku srpna.<sup>6</sup>*

---

<sup>6</sup> Saša Uhlová - Dlouhá práce krátký život, <https://a2larm.cz/2018/04/dlouha-prace-kratky-zivot/>

-----ZDROJE A INSPIRACE-----

**Knihy**

**Silvia Federici** - Wages against housework

**Mierle Laderman Ukeles** - Maintenance art

**Édouard Louis** - Skoncovat s Eddym B. (přejatá forma vyprávění v autobiografickém úvodu)

**Lucia Berlin** - Manuál pro uklízečky

**Saša Uhlová** - Hrdinové kapitalistické práce

**Nick Srnicek** - Vynalézání budoucnosti

**Články**

**Saša Uhlová** - Dlouhá práce krátký život, <https://a2larm.cz/2018/04/dlouha-prace-kratky-zivot/>

**Ivana Rumanová** - Avatary práce, <https://artalk.cz/2018/03/29/avatary-prace/>

**Françoise Vergès** - Capitalocene, Waste, Race, and Gender,  
<https://www.e-flux.com/journal/100/269165/capitalocene-waste-race-and-gender/>

**Další média**

**rozhovor s Matějem Stropnickým,**

<https://radiozurnal.rozhlas.cz/zucastnim-se-i-dalsich-inspekci-prace-prekvapilo-me-ze-je-povazovano-za-zlocin-8542310>

**Hry**

Molleindustria - Tamatipico

Molleindustria - Every day the same dream

Jacob Mesa and John Miller - Cleaning Person